

Tornádó után: körkép a pusztulásról

A föld – vihar után. (Fotó: Schmidt Andrea)

■ Aratott a jég

Káraink, fohagymás körítéssel

A szombati vihar és jégverés nyomvonalán járót a pusztítás látványa is lehangolja. A ki-tört útmenti fa mindannyiunk kára. A letarolt krumpli, hagyma, a kaszát már feleslegesen váró árpa egyes emberek, csoportok vesztesége. Váratlan természeti csapások enyhítésére rég kitalálták a biztosítást. Sajnos a mezőgazdaságban mostanság főként a pénzühiány miatt kopott ki divatból ez a szokás. A nagyüzemek egyike-másika csak a kivétel. Az itéletidő által letarolt Maroslelén sincs ez másként. Hétfőn a polgármesteri hivatalban a helybéliek mégis egymásnak adták a kilincset. A falu vezetői kérték a lakosságot, hogy jelentsék kárukat.

Baráth Anna jegyző a déli összefetéssel tudott szolgálni, eszerint addig az ezer család lakta községben közel kétszáz egyénileg gazdálkodó jelent meg, s elmondásuk szerint 230 hektár szántóföldi és kerti veteményt, fohagymát vert a földbe a jég.

Felmérésünk alapján szeretnénk pontos képet kapni a falu lakosságának anyagi veszteségéről. A megyei átlagot meghaladó munkanélküliség mellett az önkormányzat lehetőségei korlátozottak. Tudtára

szeretnénk adni környezetünknek is, hogy bajban vagyunk. Segítséget várunk.

A fohagyma itt sok ember munkahelye. Eddig csak költöttek rá, s most oda az első komolyabb bevételi lehetőség. Elsősorban a tavaszi fohagyma az, amivel nincs mit tenni. A fejlettebb őszt sokan elkezdtek felszedni, s zöld vágotként értékesíteni. A dömpingszerű kényszerkínálat bizonyára az árakban is megjelenik majd.

A maroslelei Rákóczi Szövetkezet elnöke, a falu alpolgármestere, Kerekes László megmutatta azt a 77 hektáros, öntözött fohagymás „ágyást”, melynek egy-egy parcellája a tagok jövedelemkiegészítését szolgálta volna. Nyugdíjasokkal együtt 350 család érintett itt.

A hektáronkénti költség ott tart a 200 ezer forintnál, töredékét is nehéz lesz kiárulni. Biztosítva nem volt. A közös kétezer hektáros területnek 80 százalékán szintén végigsöpört a jeges vihar. A biztosító ma kezdi meg felmérni az árpában, kukoricában, burgonyában és napraforgóban okozott kárt. Szerintem a szövetkezet vesztesége 20-30 millióra rúg, s a magángazdaságokét is 10-15 millió forintra saccolom, a megmenthető értéken felül.

Maroslelén és Szegeden kívül több szomszédos és távolabbi településen akadnak károk és károsultak. A földművelésügyi hivatal munkatársai tegnap több helyszínt felkerestek. Holnap lapunkban az általuk tapasztaltakból adunk ízelítőt.

Tóth Szeles István

■ Mintha balták estek volna az égből

Lajta utcai káosz

Lajta utcai Kószó család. (Fotó: Nagy László)

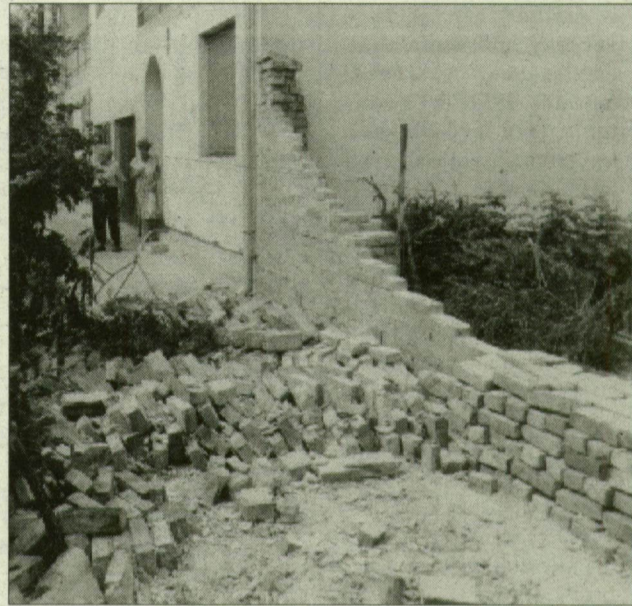
■ Valószínűleg tapasztalták a város károsult lakói, hogy a rendkívüli vihar következményei rendkívül gyors ügyintézésre sarkallják a Szegeden működő biztosítótársaságokat. (Ez egyébként nyilván saját érdekük is.) Mint megtudtuk, a szomszédos megyékből, de még Fehérvárról is érkezett tegnap szakértői, kárbecslői segítség, hogy az egyelőre összegzésre alkalmatlan lakossági kárértékeket mielőbb megkaphassák a jogosultak.

Ezügyben egyébként maguk is segíthetnek a rászorulóknak, mert mint dr. Molnár Ernő, a Hungária szegedi igazgatója megfogalmazta: a kisebb károk előzetes bejelentését nem kívánják meg, s a nagyobbak esetében is csupán azt kérik, hogy a helyreállítás előtt az ingatlanulajdonosok készítsenek fényképfelvételt a kár helyszínén. (A képeket dokumentumként fogadják el.) Ez a kérés egyaránt vonatkozik a házilag helyreállításokra, például a tetőcserepekre helyreállításra, s azokra a munkákra, amit szakiparossal – mondjuk üveggel –, számla ellenében végeztenek el a háztulajdonosok. Valóban, indokoltnak tűnik ez a kérés, ha a kár helyreállítása nem tűr halasztást, vagy jelentősebb összegűnek ígérkezik.

A Hungáriánál, ahol a bejelentett lakossági épületkárok száma tegnap délelőtt már közel volt a háromszázhoz, a cascóval rendelkező gépjárműtulajdonosok közül 72-nek a bejelentését regisztrálták érdeklődésükig. (Jó, ha tudják olvasóink, hogy a vihar okozta károk rendezéséhez már az

■ Ezer liba Mórahalmon

Károk és biztosítók

Kerítések is beomlottak

alapcascó is megfelelő.) A hungáriási kárlistára tegnap délelőtt egyébként 28 gazdálkodó szervezet is feliratkozott – elgondolható, hogy nem egy-egy épülettel...

A Garanciánál is gyorsító megoldásnak tartják és elfogadják a fényképet, s telefonon is be lehet náluk jelenteni a kárt, hogy az ugyancsak „vidéki” segítséggel és nyújtott munkaidőben dolgozó kárbecslők mielőbb a helyszínre mehessenek, illetve utólag megállapítható a kárértéket. A Garanciánál egyébként tegnap délig már háromszázan nyúj-

tottak be kárigényt. Nyolcvan százalékos a tíz ezer forint körüli károk aránya, de helyszíneltek félmilliót is. Szükség esetén előleget folyósítanak a károsultaknak – tudtuk meg dr. Matusovits Tamás igazgatótól.

A három nagy biztosító – az említettek kivül az ÁB – ugyancsak gyorsan megegyezett abban, hogy kölcsönösen elfogadják egymás kárbecslését. Vagyis ha egy társaságban ahány a lakástulajdonos, annyiféle a szerződés, akkor a közös helyiségekre vonatkozóan elegendő egy biztosítónak

bejelenteni a kárt, főlegesen nem szaporítják a helyszíni szemlék számát. (A kárrendezésnél majd az egyes társaságoknál kötött szerződések számarányát veszik figyelembe.)

Az Állami Biztosító kárrendezési irodavezetője, dr. Schneider Klára már délutáni friss adatokkal szolgált tegnap. Szeged és környéke 800, Makó tájéka száz, Vásárhely félszáz magántulajdonú épülettel iratkozott föl náluk – összességében arra számítanak, akár meg is duplázódhatnak ezek az adatok. Az ÁB-nál gyakorlat, hogy kétezer forint alatti károkat egyszerűen számla alapján térítenek, ha a jelentkezőnek van megfelelő biztosítása. Általános tapasztalatuk, hogy a károk zöme 20 ezer forint alatti – a károsultak az ilyen esetekben nyugodtan helyreállíthatják a kárt, de a törmelék, s ha van, a fényképet tegyék félre.

A szintén megerősített ÁB-stábnál sajnálatosan kevesen érvényesíthetik – mert hogy nincs nekik – mezőgazdasági biztosításukat. Pedig a jégkárok tetemesek: volt 152 hektáros napraforgótáblára vonatkozó bejelentésük is. A mórahalmi Homokkultúra Szakszervezetben pedig ezer liba veszett oda.

P. K.

A táblák lefeküdtek

A MÁV szegedi üzletvezetőségére kéréte dr. Schamshula György közlekedési, hírközlési és vízügyi miniszter a szegedi közlekedés és távközlés vezetőit tegnap délig, hogy beszámoljanak az igazgatási területükön keletkezett károkról.

A MÁV üzletvezetőség fennhatósága alá tartozó mintegy 22 ezer négyzetkilométernyi terület egy részén rombolt csak a vihar, több mint 10 millió forintos kárt okozva. A tornádó az igazgatóság épületeit és konténerait rongálta meg: a MÁV üzletvezetőség központi épületének tetejét olyannyira, hogy az felújításra szorul. A

vihar fákat döntött a sínekre a röszeke állomáson, a Röszeke-Szeged, a Hódmezővásárhely-Makó, az Orosháza-Battonya közötti vasútvonalon, Kétegyháza állomáson és a Békéscsaba-Szeged útvonalon felsővezetékét szakított.

A vasárnapi tornádó a VOLÁN-nál 1,5 millió forintos kárt hagyott emlékül a járművekben és épületekben. A járatok csak a vihar idején álltak le, egyébként a közlekedésben fennakadás nem volt. Csak egyetlen autóbuzsa dőlt rá fa, de szerencsére személyi sérülés nem történt.

Vezetékszakadás csak a Királyhegyes-Csanádapalota közötti távbeszélő vonalon

történt, jelentette a MATÁV vezetője. A vihar okozta vonalhíbak száma az átlagosnak 5-6 szorosa volt, mintegy 400. A MATÁV megrongált épületeit 1 millió forintnál kevesebből tudják helyreállítani.

A Postaigazgatóság épületeiben 1,5 millió forintos kár keletkezett, a szolgáltatásban fennakadás nem volt.

A nagyméretű táblák lefeküdtek, a fák az útra dőltek, a forgalomirányító jelzőtáblák elfordultak – jellemezte a vihar utáni képet a vezetője. Az igazgatóság emberei szombattól folyamatosan dolgoznak, s ennek köszönhetően már tegnapra eltűntek az utakról az akadályok. Az úthálózat rendezetése és a fák pótlása – a becslések szerint – 5 millió forintba kerül.

K. K.

■ A Lajta utca egyes házain, mintha a háború vihara söpört volna végig. A szombati éginululás itt nem csak a kiskertekben, az ablaküvegekben, cserepekben és a fákban tett kárt. A természeti csapás több lakást szomszédos vízművek lapostetős csarnokának szigetelését, majd repeszdarabokként szórta szét.

A legsúlyosabb csapás talán a 16 szám alatt lakó Kószó Mátyásék házára érte. Az idős bácsi hasonlót a világháborúban élhet meg, hiszen frontjárta ember.

Szerencsétlenségünkre be sem voltunk biztosítva, pedig ez a lakás a mindenkinek – mondja a neje, sokadszorra a végéről kezdve a történetet. – Annyian voltak ma nálunk, már nem is tudnám megmondani ki, honnan, és miért.

Kovács Sándor, a szintén jelentősen károsult szomszéd szerint a terület önkormányzati képviselője, a biztosító és a kárt közvetve előidéző vízművek vezetője is járt náluk. A rossz nyelvek szerint az elemi katasztrófa következményeit vizsgáló – miniszteri szintű –

válságstáb nem találta meg az eldugott utcácskát.

Kovácsékknak szerencséjükre volt lakásbiztosításuk. A konyhát, amennyire erejükből telttel helyrehozták: mintegy hatvan kilónyi törmelékkel hordták ki az udvarra. Az ablaklakszárnyak a tokból kifordultak, töröttek lógnak. Itt tört be a szigetelőanyag, mely a tető felét is lagyalulta.

A Providencia Biztosító embere 40 ezer forint körülire taksálta kárunkat. A mesterek ennyiért talán meg is csinálnák, de akkor miből fizetem ki az anyagköltségeket – kezdi panaszaival Kovács úr, és tovább sorolja őket. – A vízművek legalább abban segíthetne, hogy elhordja a saját törmelékét, de még erre sem mutatott hajlandóságot. Arról pedig, hogy részben ők felelnek a velünk történtekért, hallani sem akarnak. Pedig a múlt héten – nyilván a hibák miatt – tettek vettek a csarnok tetején. Nyilván nekik is csak kárunk van a viharból, mégis elvárnám a segítségüket. Ha nincs pénzük a kárterítésre, konpenzációként is akár elengethetnék a víz-díjunkt néhány évre.

– Segítséget nem ajánlott fel senki?

– A területi képviselő megígérte, kijár valamilyen rendkívüli segélyt. Ez az egyetlen reményünk.

A Lajta utca többi házában is fellelhetőek a pusztítás nyoma. A legtetemesebb kár azonban kétségtelenül a 16-os és a 18-as számú házat érte. A helyreállításra önerőből aligha boldogulnak.

Hasonló „támadás” érte az ipari vásár területét. A nagy csarnokok tetejét – így a Szing-Szing diszkóét is – magával ragadta a szél.

– Egyes szerkezeti elemek a nagykorúton landoltak, illetve a kisebb épületekhez csapódtak – meséli Csonka Gábor Várárgazgató.

A kárt 18-20 millióra becsli. A csarnokok megrogyantak, de mint mondja, már dolgoznak műszaki állaguk megőrzésén. A csütörtöki vásármegnyitó semmiképp nem maradhat el.

Szegeden ezentúl vigyázni kell a „majd, ha balták esnek az égből” jellegű szólásokkal. Mint megtapasztalhattuk, akár ez is megtörténhet.

Varga Iván